
Priimki *Mahnič*, *Obid*, *Pretnar* in *Stanovnik*

Silvo Torkar

Cobiss: 1.01

V prispevku je na podlagi domačega in primerjalnega slovanskega lastnoimenskega gradiva podan poskus izantroponimske razlage priimkov *Mahnič* in *Obid*, medtem ko se na podlagi zgodovinskih virov ugotavlja izkrajevni izvor priimka *Pretnar* in slovenski izvor italijanske oblike *Pradielis* za krajevno ime *Ter* v Terski dolini. Priimek *Stanovnik* se v prispevku razlaga iz antroponima *Stan*, okrajšane oblike zloženih osebnih imen *Stanimir* ali *Stanigoj*.

Ključne besede: slovenski jezik, priimki, etimologija, slovanski antroponimi, krajevna imena

The Surnames *Mahnič*, *Obid*, *Pretnar*, and *Stanovnik*

This article uses Slovenian and comparative Slavic proper-noun material to offer an explanation of the surnames *Mahnič* and *Obid* based on their derivation from personal names, and historical sources to ascertain the derivation of the surname *Pretnar* from a place name as well as the Slovenian origin of the Italian form *Pradielis* (Sln. *Ter*) in the Torre Valley. The article explains the surname *Stanovnik* as derived from the personal name *Stan*, a shortened form of the compound personal names *Stanimir* or *Stanigoj*.

Keywords: Slovenian, surnames, etymology, Slavic personal names, place names

Mahnič

Priimek *Mahnič* je izvajal Bezljaj (1982: 160) iz apelativa *mah* (rus. *мах*), kar je tako s semantičnega kot z imenotvornega vidika malo verjetno. Slovanski jeziki so tako iz domačih kot iz svetniških imen tvorili hipokoristike na *-hъna*, *-hъno*, *-hъne*, prim. slovenski priimek *Budihna* in krajevno ime *Budihni* (pri Dornberku v Vipavski dolini), atn v 14. stol. v Trstu *Dedohna* (Dedochna), *Bratohna* (Bratocna) (Merkù 1996: 454), staropoljska imena *Dachno* (= Daniel, David), *Jachno* (= Jan), *Machno* (= Matej, Matjaž, Martin), *Stachnię*, *Stachno* (= Stanislav) itd. (Malec 1994: 104). Tako je nastal tudi hipokoristik *Mahne*, ki je pogosto izpričan v primorskih urbarjih konca 15. stol. (Kos 1954: 201, 225, 252, 236, 242, 246, 260) in je še danes ohranjen v priimku *Mahne*. *Mahnič* je pač patronimik od imena *Mahne*. Merkù (1993: 89) v imenih z osnovo *Mahn-* sluti podstavo *Matej*, vendar se o tem ne želi izreči. Iz krstnega imena *Matej* je enako kot *Mahne* izpeljan tudi češki priimek *Machek*, saj se v literaturi navaja iztržek iz vira leta 1457: *Matieg alias Machek* (Moldanová 1983: 134).

Obid

Oseбно ime *Obid* se v virih pojavlja že leta 1377 v Zatoľminu kot *Habit* in 1419 v Modreju kot *Habith*, nato 1515 v Modreju *Gregor Abyt*, 1523 zapisan kot *Gregor Obed*, 1515 na Reki (pri Cerknem) *Abyt Moskh*, 1523 prav tam *Michel des Obed Masskh sun*, 1515 na Kamnem *Abyt vischer*, na Svinih *Abyt Corinziz*, 1523 v Sužidu *Obed Kurintzitz suppan*; 1598 v Modreju *Leonhardt Obidt*, med 1638 in 1661 v Selcih (Selška dolina) *Abied* in *Obid* (Andrejka 1939: 320), 1654 v Modreju z Bačo *Abeth*, *Obeth*, v Kojci *Gregor Abedt*, v Orehku *Obeth*, pribl. 1714 v Modreju *Thoni Obith*, 1748 na Bukovem *Anton Obed*, 1768 prav tam *Leonard Obid* (Torkar 2003: 112). Zapisi v matičnih knjigah župnije Bukovo za 19. stol. izkazujejo večinoma obliko *Obed*; šele ob koncu 19. stol. se uveljavi fonetično pravilnejši zapis *Obid*. Najstarejši zapisi s *h*- pred začetnim samoglasnikom so samo pisna posebnost latinskega zapisa slovenskih imen, ki se začenjajo na samoglasnik (prim. *Hert* za zaselek *Ert* oz. *Rt*, *Habram* za *Abram*, oboje v urbarju 1377). Zgodnji zapisi z nezvenečim *t* v izglasju pač kažejo na nezveneč izgovor *d*-ja (prim. 1377 tudi *Golop* namesto *Golob*), različica *Obed* pa je nastala zaradi prehoda kratko naglašene *i* v kratko naglašeni *e*, ki je značilen za cerkljansko narečje (Ramovš 1935: 90), prim. *Abět* na *Rab'eh* – *Obid* na *Robeh*, domačija pod Poreznom.

O priimku *Obid* je romanist Anton Debeljak menil, da gre za ime svetopi-semske osebe (Debeljak 1946: 4). Rudolf Andrejka (1939: 320) ga že navaja med staroslovenskimi imeni in se pri tem sklicuje na Miklošiča (Miklošič 1860: 85), ki navaja *Obid ođud circumire*, torej v razlagi izhaja iz glagola *obiti*, *zaobiti*. Toda Svoboda (1964: 50) navaja priimek med raznimi abstraktnimi apelativi: *Naděj*, *Obida*, *Pam'at'*, *Pozor* itd. V poglavju Imena s predponami in členki našteva: *Bezďek*, *Naděj*, *Náhod*, *Obid*, *Obiděn*, *Obida* (prim. rus. *ođuda* 'žalitev'), *Podiva*, *Pomměn*, *Potěcha*, *Potvor*, *Provod*, *Přěboj*, *Utěšen*, *Závist* (Svoboda 1964: 100). Pleskalová (1998: 89) razlaga staročeško ime *Ob'ida* iz glagola *obiděti* (stč. *obida* f., *obid* m. 'osramotitev', enako kot Malec razlaga staropoljsko ime **Obida* (v poljskih tpn *Obidowa* in *Obidzino*) s pomočjo stesl. *obida* 'krivica, brezpravje, podlost' (Malec 2003: 173). Veselovskij (1974: 224) navaja staroruski antroponim *Ođuda*: Иван Судаков *Ođuda* Бухвостов, 1603, Новгород; *Ođuda* Темирев Панов, 1604. Турпиков (1903: 283) navaja: Степан *Ođuda*. Pri Pskovu obstaja vas *Obiža* (< **Obid*-ja < atn **Obid*), v Bolgariji pa vas *Obidim* (< atn **Obidim*).

Leksem *obida* 'žalitev' poznajo vzhodnoslovanski jeziki, stara cerkvena slovanščina, srbohrvaščina, bolgarščina, češčina in slovaščina. *Obida*, psl. **obvida*, je tvorjenka iz glagola **obviděti* 'užaliti, naškoditi' (ĚSSJa 31: 50). Glagol je sestavljen iz predpone *ob-* in glagola **viděti*, razlaga pa se iz ljudskih predstav o obstoju »uroka«, sposobnosti škodovati s pogledom. »Človeka in živine se primejo uroki od hudega pogleda, od hvale itd.« (Plet. 2: 724).

Kot vidimo, se je v tolminskem priimku *Obid* ohranil staroslovenski apelativ, ki ga je slovenščina v teku stoletij sicer izgubila.

Nosilcev priimka *Obid* je 222 (stanje na dan 1. 1. 2011, <http://www.stat.si/imena.asp>), danes je razširjen predvsem na Cerkljanskem, različica *Obed* ima 37 nosilcev, v zapisu *Obit* pa je dobro znan tudi v slovenski Benečiji.

Iz priimka *Obid* je z manjšalnim priponskim obrazilom *-ič* nastal tudi priimek *Obidič* (35 nosilcev). V virih se prvič pojavlja v Trstu že leta 1325 kot *Obediç* (Merkù 1984: 278), na Tolminskem pa leta 1591 v Ravnah (pri Cerknem) v zapisu *Martin Abidig*, nato še 1598 prav tam enako zapisan kot *Abidig*.

Pretnar

Obrazilo *-ar* je v slovenskih priimkih izredno pogosto. Na prvem mestu je obrazilo *-ič* (14,5 %), takoj za njim je že *-ar* (9 %) (Jakopin 1981: 122). Priimki na *-ar* največkrat označujejo krajevno pripadnost in pa poklicno dejavnost.

Priimek *Pretnar* se pojavlja v treh različicah in ima naslednje število nosilcev (stanje na dan 1. 1. 2011): *Pretnar* 433, *Pretner* 42, *Prettner* 10 (<http://www.stat.si/imenasp>). S pomočjo podatkov iz telefonskega imenika je mogoče ugotoviti, da obstajata dve žarišči priimka: na Bledu (*Pretnar*) in na Bovškem (*Pretner*). Blejsko žarišče potrjuje tudi zapis v blejskem proštijem urbarju iz leta 1524 *Lienhart Pretnar* v Hlebcah (zw *Chlewicz*) pri Lescah.¹ V listini briksenške škofije iz leta 1586 se omenja Andrej *Pretnar* z Rečice, ki so ga skupaj s štirimi luteranskimi voditelji (z Bleda in Mlinega) izgnali in njihova posestva zaplenili (Gornik 1990: 141).

Pot k razrešitvi nastanka priimka *Pretnar* oz. *Pretner* leži v nemških zapisih za preval *Predel* oz. za bovško vas *Log pod Mangartom*.

Avstrijski nemško pisani viri 19. stol. so za vas *Strmec na Predelu*, ki leži tik pod prevalom z imenom *Predel*, uporabljali poimenovanje *Ober Breth*, za *Log pod Mangartom*, ki se deli na Spodnji in Zgornji *Log*, pa so pisali *Unter* in *Mittel Breth*. Starejše omembe teh treh zemljepisnih imen na starih zemljevidih so: *Pret*, *Mitel Pred* in *Ober Pred* (karta bovške ceste iz leta 1760, avtor Capellaris, Klavora 2003a:155), *Unterpret*, *Miterpret* in *Oberpret* (furlanski zemljevid 1778, avtor Capellaris, Klavora 2003b: 54), *Unter Breth*, *Mittel Breth* in *Ober Breth* (vojaški zemljevid 1780, Jožefinski 1997: 3), *Unter Preth*, *Mittel Preth* in *Ober Preth* (francoski zemljevid 1797, Klavora 2003b: 58), *Unterpred*, *Miterpred* in *Oberpred* (FK 1813), *Unter Preten*, *Mitel Preten*, *Ober Preten* (vojaški zemljevid prve polovice 19. stol., Klavora 2003a: 163).

Iz leta 1515, ko je zaradi kmečkih uporov nastal popis upornih kmetov v tolminskem gospostvu, izhajata zapisa *An Predt ob der Klausen* in *Undter dem Predt* (Register der beschreibung der herschafft Tulmein, 28. 11. 1515, StLA Graz, HK Sach. K 116/2).

Najzgodnejši znani zapis za preval *Predel* iz leta 1447 še ohranja obliko, ki je blizu slovenskemu izvorniku: *an dem Prediel* (Eichhorn 1819: 260). Tudi Bellonijev urbar rožaškega samostana 1494–1507 (Cadau 1989: 67) navaja

¹ Proštijski urbar Bled, fol. 3 (nefoliiran); Diözesanarchiv Brixen, Propstei Veldes, L38/7; digitalna kopija v lasti Matjaža Bizjaka z Zgodovinskega inštituta Milka Kosa ZRC SAZU. Zahvaljujem se mu za posredovane podatke. M. Kos je proštijski urbar datiral z letom 1524, kar je glede na letnico 1523, ki se pojavlja v besedilu dajatev, dokaj verjetno.

zapisa *Pradiel, Pradiello*. Zemljevid Kranjske iz leta 1569 prinaša najbolj natančen zapis: *M. Predel*, čeprav ga umešča nekoliko preveč južno (<http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-SELEMSCP>).

Starejši italijansko pisani viri uporabljajo za Log pod Mangartom včasih kar slovensko ime, zapisano kot *Loch* (cerkvena statistika pribl. 1775, Kapiteljski arhiv v Čedadu, *AC F14-31*), v 19. stol. pa so italijanski pisarji in kartografi prevzeli nemško obliko, le da so ji dali italijansko preobleko *Bretto*. Zgodovinar S. Rutar razlaga »italijansko-nemško ime *Pret – Breth*« iz it. *prato* 'travnik' (Rutar 1882: 219). Vendar je *Breth* le nemška adaptacija slovenskega imena *Predel*. O starih zapisih in semantiki nekdanjega *Predela*, današnjega *Brettla* v Spodnji Avstriji, je pisal dunajski slavist G. Holzer (2001: 50). Na razvodju ali predelu med rekama Grosse in Kleine Erlaf je namreč vas *Brettll*, nedaleč stran pa še potok *Brettlbach*. V viru 1260/80 najdemo za ta potok zapis *Predel*, 1352 *Predelbach* in 1389 *Predel*. Krajevno ime *Predel* pa najdemo še na slovenskem Štajerskem (o. Šmarje pri Jelšah), na avstrijskem Koroškem (nem. *Priedl*), avstrijskem Štajerskem (*Predlitz*) in Tirolskem (*Pradl*).

Kot lahko vidimo iz spodnjeavstrijske vzporednice, so nemški pisarji zaradi neločevanja med zvenečimi in nezvenečimi zaporniki namesto vzglasnega *P-* v imenu bovškega *Predela* (oz. Loga pod Mangartom) konec 18. stol. začeli pisati *B-*, namesto *-d-* sredi besede pa *-t-*. Opustili pa so tudi končni *-l*, ki ga je spodnjeavstrijski *Predel* v nemščini vendarle ohranil (*Brettll*), kar bi se dalo razložiti s tem, da so ga najbrž občutili kot odvečno pomanjševalnico na *-l* (oz. *-le*).

Nemški viri so torej poimenovali na Predelu in pod njim ležeča naselja *Strmec* ter *Zgornji* in *Spodnji Log* z imenom prevala, ki je bil na tej važni prometnici tako dominantna točka, da je popolnoma zasenčil druga imena.

V Bovcu se za *Predel* deloma še ohranja tudi različica *Predol* (izg. *Predóu*), kar verjetno kaže na precejšnjo sinonimnost obeh apelativov (B. Ivančič Kutin, ustno). To potrjuje tudi Badjura (1953: 104–105), ki opisuje *Predole* in *Predele* kot praktično enake pojave in izrecno pravi za *Predel*: »Goropisno se tak prehod od prevala ali predola skoraj nič ne razločuje.« SSKJ sicer razlaga *predol* kot 'stranska dolina'.

Stanovalce teh naselij so v nemščini poimenovali *Prettnerji*. Priimek *Pretner* je torej nastal iz stanovniškega imena *Prettner* in pomeni toliko kot *Predelec*, *Predelčan* (N. Gliha Komac, ustno) oz. *Predeljan* (SKI 1985: 219), po smislu pa pravzaprav bolj kot ne *Ložan*. V priimku imamo nemško pripono *-ner* in ne *-er* (prim. tudi *Leitner* iz *Leite*, *Lackner* iz *Lacke*).

Glede na dejstvo, da je drugo, še bolj aktivno žarišče priimka *Pretnar* nekje v okolici Bleda, se je porodil neizogiben sklep, da je moral tudi tu obstajati mikrotoponim *Predel*. Potrditev se je našla pri R. Badjuri: »*Predel*, na *Predelu* pravijo podolgastemu brdu pri blejski Rečici, ki loči, predeli Gorjansko polje od Rečiškega« (Badjura 1953: 105; 1963: 166).

V luči dejstva, da je nemško ime za Log pod Mangartom nastalo po slovenskem imenu prevala nad vasjo, si pogledajmo še vas *Ter* v Terski dolini, ki nosi v italijanščini ime *Pradielis*, v virih 1161 *Pradelle*, 1256 *Pradellis* (Cinausero Hofer idr. 2011: 684). Po mnenju Pellegrinija in Fraua je *Pradielis* manjšalnica na *-ellu* v

množini iz lat. *pratium* 'travnik' (Frau 1978: 98). Enako razlaga Frau (1978: 98) tñ *Pradolino* pri Pordenonu (1214 *Pradulini*) kot dem. iz *pratium* z manjšalnima priponama *-ulu* in *-inu*. Ti etimologiji se glede na številne druge mikrotoponime *Pradulin*, *Pradulina* v vzhodni Furlaniji in *Pradolina* v Terski dolini (Merkù 2006: 64) ne zdita prepričljivi. V naštetih toponimih se najverjetneje skriva slovenski 'predel' oz. 'predolina'. Za zgodnjo substitucijo *-ě-* > *-a-* v furlanskem okolju prim. vodno ime *Malina* v Terski dolini (1327 *Malina*), ki ga tako Frau (1978: 77) kot Merkù (2006: 127) izvajata iz sloven. *melina*, in tñ *Clauiano* na desnem bregu spodnjega Tera (1031 *Cleulanum*, 1176 *Claviam*), ki ga smemo izvajati iz **Hlevljane* (Torkar 2007: 485).

M. Matičetov sicer opozarja (ustno), da *Pradielis* oz. *Ter* leži na ravnem. Vendar vse kaže, da je bilo pri poimenovanju odločilno dejstvo, da vas podobno kot Log pod Mangartom leži pod prevalom oz. predelom. *Pradielis* leži pod prevalom *Tanamea*, čez katerega se prevesi pot iz Terske doline v Režijo (V. Černo, ustno; Merkù 2006: 129).

Stanovnik

Na slovenskem etničnem ozemlju so v zgodovinskih virih nemalokrat izpričana nekdanja osebna imena na *Stan-*, tako zložena *Stanigoj*, **Stanimir*, *Stanislav*, kot okrajšana *Stan*, *Stanko*, **Stah*, **Staneša*, **Stanoša*, **Staneta*, **Staniša*, **Stanec*, **Stanek*. Večino od njih je na podlagi zgodovinskih zapisov in tipologije mogoče rekonstruirati iz današnjih krajevnih imen *Stanečka vas*, *Stanetinci*, *Stanežiče*, *Stanjčevci*, *Stankovo*, *Stanošina*, *Stanovno*, *Stanovsko*, *Stolnik* (1493 *Zw Stanawnikg*), *Stolovnik* (1309 *Stanonik*).

Današnji Vrh Sv. Treh Kraljev, kraj v o. Logatec, se je npr. leta 1636 še imenoval *Stanomer(ji) Hrib* (*Stanommer Hribu bei dennen drei H. H. Khönig*). Marsikatero od nekdanjih osebnih imen na *Stan-* se je ohranilo tudi v priimkih, npr. *Stanič*, *Staniša*, *Stanko*. Med njimi sta najverjetneje tudi priimka *Stanovnik* (200 nosilcev, stanje na dan 1. 1. 2011, <http://www.stat.si/imena.asp>) in *Stanonik* (398 oseb). Slednji je lahko le gorenjska različica prvega (prim. gorenjsko monoftongizacijo *ov > o*) ali pa je nastal samostojno, v drugem žarišču.

Priimek bi sicer lahko bil izpeljan tudi iz zemljepisnega imena *Stan* (< *stan* 'bivališče') prek pridevniške oblike *stanoven* z obrazilom *-ikv* (M. Snoj pri Bezlaju 1995: 311; Snoj 2009: 396). Toda glede na način, kako je tvoren (svojilnoprivedvniško obrazilo *-ov* in sestavljeno obrazilo *-nik*), še zlasti pa glede na primerjalno slovensko izantroponimsko toponimijo, se zdi, da je nastal iz okrajšane oblike *Stan* zloženih imen *Stanimir*, *Stanigoj* prek nekega zemljepisnega imena **Stanovo* (brdo, polje, selo). *Stanovnik* je torej besedotvorno enak priimkom *Vrhovnik*, *Borovnik*, *Brezovnik* idr., ki pa so nastali iz takih zemljepisnih imen, ki imajo za podstavo občna imena *vrh*, *bor*, *breza*.

Stan v zloženih imenih *Stanimir*, *Stanigoj* je nastal iz glagola *stati* v pomenu 'postati, nastati', medtem ko je v občnem imenu *stan* 'bivališče' skrit glagol *stati* (< *stojati*) v pomenu 'biti pokonci'.

Na enak način kot *Stanovnik* sta iz slovanskih osebnih imen **Strah* in **Teh* tvorjena priimka *Strahovnik* in *Tehovnik*, iz osebnih imen **Stan* in **Čak* pa tpn *Stanovno* (1343 *Stanonik*) in *Čekovnik*.

Zapis *im Stano* iz leta 1498 za današnje hišno ime *Stanovnik* pri Šentjoštu nad Horjulom (Kos 1975: 569) najbrž kaže na domnevano **Stanovo* (brdo, polje, selo), čeprav še ne vsebuje svojilnopridevniškega obrazila *-ov*; vendar pa tu nastopa osebno ime *Stan* v pridevniški rabi brez vidnega obrazila, na katero kaže le *-o*, ker se je pridevniški *Stan* nanašal na samostalnik srednjega spola (Bošković 1978: 380–382). Na ta način lahko razložimo krajevna imena *Dragomilo* (pri Šmarju pri Jelšah) iz os. i. *Dragomil* ali pa *Hiteno* na Blokah iz os. i. *Hoten* (1780 *Hottenie*) in *Bogo* pri Sežani iz os. i. *Bog*, *Sveto* pri Komnu iz os. i. *Svet*, pa tudi krajevna imena iz občnih imen, kot so *Trno* pri Šentjurju iz *trn*, *Arto* pri Sevnici iz *rt*, *Debri* pri Laškem iz *deber*.

Občno ime *stanovnik* ‘prebivalec, stanovalec’ v slovenskih narečjih ni izpričano – zapisano je (kot zastarelo) le v knjižnem jeziku –, pač pa je *stanovniško ime* ustaljena terminološka zveza za ‘ime prebivalca’, ‘etnik’, rabo katere so utrdili slovenski jezikoslovci od L. Pintarja, F. Ramovša do F. Bezlaja in celotnega kroga njegovih učencev.²

Krajšave

apel.	apelativ
atn	antroponim
it.	italijansko, -i, -a
nem.	nemško, -i, -a
o.	občina
os. i.	osebno ime
psl.	praslovansko, -i, -a
rus.	rusko, -i, -a
tpn	toponim

Viri

- Cadau 1989 = Michela Cadau, *L'abbazia di Rosazzo*, Udine, 1989.
 Gornik 1990 = France Gornik, *Zgodovina blejske župnije*, Celje, 1990.
 FK = *Franciscejski kataster* (<http://www.arhiv.gov.si/>).
 Jožefinski zemljevidi 1997 = Vincenc Rajšp – Majda Ficko, *Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763–1787* 3, Ljubljana, 1997.

² M. Snoj je v Etimološkem slovarju slovenskih zemljepisnih imen (2009) sprejel terminološko zvezo *prebivalško ime*, ki jo je v Slovenski slovnici (1976) in Slovenskem pravopisu (2001) začel uporabljati J. Toporišič.

- Klavora 2003a = Fedja Klavora, *Ampletium, Vliz, Plez, Flitsch, Belc: kdo dal podobo je Bovškemu: o zgodovini, življenju, cesti in naseljih na Bovškem*, Tolmin, 2003.
- Klavora 2003b = Vasja Klavora, *Predel 1809: avstrijsko-francoski vojni spopadi na slovenskem narodnostnem ozemlju*, Celovec – Ljubljana – Dunaj, 2003.
- Kos, 1948–1954 = Milko Kos, *Urbarji Slovenskega Primorja I–II*, Ljubljana, 1948–1954.
- Kos 1975 = Milko Kos, *Gradivo za historično topografijo Slovenije (za Kranjsko do leta 1500) I–III*, Ljubljana, 1975.
- Rutar 1882 = Simon Rutar, *Zgodovina Tolminskega*, Gorica, 1882.
- SKI 1985 = Franc Jakopin idr., *Slovenska krajevna imena*, Ljubljana, 1985.
- SSKJ = *Slovar slovenskega knjižnega jezika I–V*, Ljubljana, 1970–1991.

Literatura

- Andrejka 1939 = Rudolf Andrejka, Doneski k postanku in razvitku rodbinskih imen v Selški dolini, *Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo* 20 (1939), 310–332.
- Badjura 1953 = Rudolf Badjura, *Ljudska geografija*, Ljubljana, 1953.
- Badjura 1963 = Rudolf Badjura, *Krajepisno gradivo: dodatki k Ljudski geografiji (1953)*, 1963. (Tipkopis.)
- Bezlaj 1982 = France Bezlaj, *Etimološki slovar slovenskega jezika 2: K–O*, Ljubljana, 1982.
- Bezlaj 1995 = France Bezlaj, *Etimološki slovar slovenskega jezika 3: P–S*, dopolnila in uredila Marko Snoj in Metka Furlan, Ljubljana, 1995.
- Bošković 1978 = Радосав Бошковић, Поводом неких топонима, v: *Одабрани чланци и расправе*, Титоград, 1978, 379–392.
- Cinausero Hofer idr. 2011 = Barbara Cinausero Hofer idr., *Dizionario toponomastico: etimologia, corografia, citazioni storiche, bibliografia dei nomi di luogo del Friuli storico e della provincia di Trieste*, Udine, 2011.
- Debeljak 1946 = Anton Debeljak, Živalski priimki v Slovencih, *Lovec* 29 (1946).
- Eichhorn 1819 = Ambros Eichhorn, *Beyträge zur älteren Geschichte und Topographie des Herzogthums Kärnten 2*, Klagenfurt, 1819.
- ÈSSJa 1–36– = *Этимологический словарь славянских языков: праславянский лексический фонд*, под редакцией академика О. Н. Трубачева, Москва, 1974–2010–.
- Frau 1978 = Giovanni Frau, *Dizionario toponomastico Friuli Venezia Giulia*, Udine, 1978.
- Holzer 2001 = Georg Holzer, *Die Slaven im Erlaftal: eine Namenlandschaft in Niederösterreich*, St. Pölten, 2001.
- Jakopin 1981 = Primož Jakopin, *Entropija imena i prezimena u Sloveniji: magistar-ski rad*, Zagreb, 1981. (Tipkopis.)
- Malec 1994 = Maria Malec, *Imiona chrześcijańskie w średniowiecznej Polsce*, Kraków, 1994.
- Malec 2003 = Maria Malec, *Słownik etymologiczny nazw geograficznych Polski*, Warszawa.

- Merkù 1984 = Pavle Merkù, Patronimici in -ič a Trieste nel basso Medioevo, *Linguistica* 24 (1984), 275–282.
- Merkù 1993 = Pavle Merkù, *Svetniki v slovenskem imenoslovju*, Trst, 1993.
- Merkù 1996 = Pavle Merkù, Predkrščanska slovenska osebna imena v Trstu (1307–1406), v: *Zbornik Brižinski spomeniki*, Ljubljana–Trst, 1996, 451–455.
- Merkù 2006 = Pavle Merkù, *Krajevno imenoslovje na slovenskem zahodu*, ur. Metka Furlan – Silvo Torkar, Ljubljana, 2006.
- Moldanová, 1983 = Dobrava Moldanová, *Naše příjmení*, Praha, 1983.
- Pleskalová 1998 = Jana Pleskalová, *Tvoření nejstarších českých osobních jmen*, Brno, 1998.
- Plet. = Maks Pleteršnik, *Slovensko-nemški slovar*, Ljubljana, 1894–1895. Navedeno po transliterirani izdaji, ur. Metka Furlan, Ljubljana, 2006.
- Ramovš 1935 = Fran Ramovš, *Historična gramatika slovenskega jezika 7: dialekti*, Ljubljana, 1935.
- Snoj 2009 = Marko Snoj, *Etimološki slovar slovenskih zemljepisnih imen*, Ljubljana, 2009.
- Torkar 2003 = Silvo Torkar, *Zgodovinska antroponimija vzhodne Tolminske: magistrsko delo*, mentorica prof. dr. A. Šivic-Dular, Ljubljana, 2003. (Tipkopis.)
- Torkar 2007 = Silvo Torkar, Toponim *Preserje* in slovansko-romansko prepletanje pripon -jane in -anum, v: *Merkujev zbornik*, ur. S. Torkar idr. = *Jezikoslovni zapiski* 13 (2007), št. 1–2, 481–492.
- Svoboda 1964 = Jan Svoboda, *Staročeská osobní jména a naše příjmení*, Praha, 1964.
- Тупиков 1903 = Николай Михайлович Тупиковъ, *Словарь древне-русскихъ личныхъ собственныхъ именъ, С.-Петербурзь, 1903*, Köln – Wien: Böhlau Verlag, 1989. (Reprint.)
- Veselovski 1974 = Степан Борисович Веселовский, *Ономастикон: древнерусские имена, прозвища и фамилии*, Москва, 1974.

The Surnames *Mahnič*, *Obid*, *Pretnar*, and *Stanovnik*

Summary

This article explains the surname *Mahnič* as a patronymic formed from the personal name *Mahne*, which is a hypocoristic derivation from the saint's name *Matej*/*Matija* 'Matthias' or *Matevž* 'Matthew'. – The surname *Obid* was originally an Old Slovenian personal name and has many parallels in the Slavic common-noun and proper-noun inventory, only that it appears among the other Slavs in the form *obi-da* or *Obida*. It is explained as being from PSI. **obvida*, and this from the verb **obviděti* 'to insult, harm'. The explanation derives from popular conceptions about the existence of a "charm," or the ability to cause harm with a glance. – The surname *Pretnar* (with its epicenter in Bled) and *Pretner* (with its epicenter in the Bovec area) are derived from Germanized forms (*Pret*, *Predt*) of the geographical name of (the pass) *Predel*, which in German sources (for the Bovec area) actually applied to *Strmec* and *Log pod Mangartom*, or (in Bled) to *Predel*, an elongated hill that divides the Gorje Plain from the Rečica Plain. The name of the village of *Pradielis* (Sln. *Ter*) can also be explained as derived from the Slovenian common noun *predel* 'pass watershed' because the village lies below the *Tanamea* pass (or watershed), which is traversed by the route from the Torre Valley to Resia. – The surname *Stanovnik* (with the variant *Stanonik*) derives probably from the personal name *Stan*, a shortened form of the compound names *Stanimir* or *Stanigoj* via the geographical name **Stanovo* (*brdo*, *polje*, *selo*) 'Stan's hill, field, village'. *Stanovnik* is derived the same way as the surnames *Strahovnik* and *Tehovnik* and the toponyms *Stanovno* (attested in 1343 as *Stanonik*) and *Čekovnik*.